

การพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยโดยใช้เทคนิคความขัดแย้งทางวิชาการ

The Development of Critical Reading Ability of Bachelor of Education Students in Thai Major by Using an Academic Controversy Technique

เพชร วิจิตรนาวิน^{1*} อนงนาฏ เพชรประเสริฐ² พรณทิพา จันท์เพ็ง³ และ ธนัชพร นามวัฒน์⁴

¹ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

*ผู้รับผิดชอบบทความ

Petch Wijitnawin^{1*} Anongnad Petchprasert² Pantipa Chanpeng³ and Tanutchaporn Namwat⁴

¹Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education,

Ramkhamhaeng University, Thailand

*Corresponding author: Petch.w@ru.ac.th

Received: June 18, 2025 / Revised: June 25, 2025 / Accepted: June 27, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้เทคนิคความขัดแย้งทางวิชาการที่มีต่อความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย โดยพิจารณาจากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของแบบวัดความสามารถในการอ่านวรรณคดีเชิงวิพากษ์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคดังกล่าว กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย (target population) คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ณ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร จำนวน 57 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลองประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้เทคนิคความขัดแย้งทางวิชาการ จำนวน 12 แผน แผนละ 1 คาบเรียน ใช้เวลาคาบละ 120 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นแบบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยดำเนินการเก็บข้อมูลเป็นระยะเวลา 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 คาบเรียน รวมทั้งหมด 12 คาบ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญด้วย t-test ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า นักศึกษาที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยเทคนิคความขัดแย้งทางวิชาการมีคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ; นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย; เทคนิคความขัดแย้งทางวิชาการ

Abstract

This study aimed to investigate the effects of the academic controversy technique on the critical literary reading ability of undergraduate students enrolled in the Bachelor of Education program in Thai language. The analysis focused on comparing the students' average scores from a critical reading assessment administered before and after the implementation of the academic controversy-based learning approach. The target population consisted of 57 students from a Thai language education program at a university in Bangkok, who were selected through purposive sampling during the second semester of the 2024 academic year. The intervention involved 12 instructional plans employing the academic controversy technique, each conducted over a 120-minute session. Data collection was carried out using a 30-item multiple-choice test designed to assess critical reading skills in literary texts. The instructional sessions were conducted once per week over a 12-week period. Data were analyzed using mean, standard deviation, and a t-test to examine the statistical significance of the difference in scores. The findings revealed that students who received instruction through the academic controversy technique demonstrated significantly higher post-test scores in critical literary reading compared to their pre-test scores, at the .05 level of statistical significance.

Keywords: Critical Reading Ability; Bachelor of Education Students in Thai Major; an Academic Controversy Technique

1. บทนำ

แม้ว่าการศึกษาในปัจจุบันจะมีความทันสมัยและมีความรู้ใหม่ที่น่าสนใจ แต่การเรียนรู้จากอดีตยังคงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการเข้าใจรากฐานทางประวัติศาสตร์จะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงให้กับอนาคต การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ไทยผ่านวรรณคดีที่สืบทอดมาตั้งแต่สมัยโบราณจึงถือเป็นวิธีหนึ่งที่จะสะท้อนถึงการส่งต่อภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น การอ่านวรรณคดีมีจุดมุ่งหมายเพื่อความบันเทิงและการปลูกฝังคุณธรรมในสังคม แต่ในปัจจุบันได้ถูกบรรจุไว้ในหลักสูตรอย่างเป็นทางการ เพื่อรักษามรดกวัฒนธรรมของชาติและพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียน (ปรีชา ช้างขวัญยืน, 2560) นอกจากนี้ การอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณยังช่วยส่งเสริมการดำรงชีวิต โดยการเชื่อมโยงบทเรียนจากอดีตมาประยุกต์ใช้ในปัจจุบัน วรรณคดีจึงถือเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตในทุกสังคมทุกยุคทุกสมัย ด้วยเหตุนี้ การเรียนวรรณคดีวิจารณ์จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้สนใจศึกษาชีวิตมนุษย์ (บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, 2543; อิงอร สุพันธุ์วนิช, 2565)

ทักษะการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณจำเป็นต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในกลุ่มผู้เรียนยุคใหม่ที่มีแนวโน้มการอ่านต่ำ เนื่องจากสามารถเข้าถึงข้อมูลผ่านเทคโนโลยีได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะระบบปัญญาประดิษฐ์ (AI) ซึ่ง ศรัณย์ศิริ คัมภีรานนท์ (2562) ระบุว่า เป็นระบบที่เลียนแบบความคิด การวิเคราะห์ และพฤติกรรมของมนุษย์ด้วยซอฟต์แวร์หรือชุดคำสั่งที่ฝังในอุปกรณ์ต่าง ๆ และสามารถสื่อสารกับมนุษย์ได้หลายภาษา ความสะดวกดังกล่าวทำให้ผู้เรียนขาดทักษะในการพิจารณาและวิเคราะห์เชิงลึก ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ ยังพบว่าปัญหาในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย พบว่า นักศึกษาจำนวนไม่น้อยประสบปัญหาในการทำความเข้าใจคำศัพท์และสำนวนโวหารที่ปรากฏในวรรณคดี โดยเฉพาะคำที่เป็นภาษาโบราณหรือมีความหมายแฝงเชิงวรรณศิลป์ ส่งผลให้ไม่สามารถตีความถ้อยคำหรือข้อความในบทประพันธ์ได้อย่างลึกซึ้ง อีกทั้งยังไม่สามารถ

วิเคราะห์สาระสำคัญหรือแนวคิดหลัก (theme) ของเรื่องได้อย่างชัดเจน ทำให้ การอ่านวรรณคดีกลายเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจสำหรับนักศึกษา เกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย ไม่อยากอ่าน และมองว่าวรรณคดีเป็นเรื่องยากที่เข้าใจได้ยาก ยิ่งไปกว่านั้น นักศึกษาหลายคนยังมีทัศนคติว่า ความรู้ที่ได้จากการอ่านวรรณคดีไม่มีความเกี่ยวข้องหรือไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ จึงขาดแรงจูงใจในการพัฒนาทักษะการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณอย่างจริงจัง

การศึกษาวรรณคดีควรมุ่งเน้นการฝึกคิดวิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านได้ ดังนั้น เมื่ออ่านวรรณคดีแล้วจึงจำเป็นต้องมีการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างผู้อ่าน ผลการศึกษาในหลายกรณีแสดงให้เห็นว่า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการถกเถียงในประเด็นต่าง ๆ ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคความขัดแย้งทางวิชาการ (Academic Controversy Technique) ซึ่งเน้นกระบวนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การโต้แย้งด้วยข้อมูลเชิงวิชาการ และการสรุปผลร่วมกัน เทคนิคดังกล่าวส่งเสริมให้ผู้เรียนพิจารณาประเด็นปัญหาจากหลากหลายมุมมองอย่างเท่าเทียมกันก่อนจะสรุปความคิดเห็น (Johnson & Johnson, 2014; Johnson, 2015) นอกจากนี้ เทคนิคความขัดแย้งทางวิชาการยังเป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนรู้ร่วมกันที่ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Jean Piaget ที่ศึกษา แคมป์ (2566) อธิบายว่า พัฒนาการทางสติปัญญาของมนุษย์เกิดจากประสบการณ์และการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยยังพบงานวิจัยที่สนับสนุนแนวคิดนี้ เช่น การศึกษาของ เบญจรัตน์ ใจบาน (2562) ซึ่งพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีพิพาทเชิงสร้างสรรค์และกรณีศึกษาช่วยส่งเสริมทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนในระดับประถมศึกษา

การทบทวนวรรณกรรมพบว่า งานวิจัยเกี่ยวกับเทคนิคความขัดแย้งทางวิชาการส่วนใหญ่ศึกษากับนักเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมทั้งในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และในระดับอุดมศึกษาในต่างประเทศ โดยเน้นศึกษาผลต่อทักษะการทำงานกลุ่ม การโต้แย้ง และการให้เหตุผล (Alvidrez et al., 2024; Baydar, 2021; Santicola, 2015; Zhang & Li, 2022) อย่างไรก็ตาม ยังไม่พบงานวิจัยที่มุ่งศึกษาผลของเทคนิคนี้ต่อความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณ ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาประเด็นนี้ โดยมุ่งเน้นให้นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทย ได้พัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ในการเรียนรู้อ่านวรรณคดีไทยจากกิจกรรมอภิปราย การโต้แย้งด้วยหลักฐานเชิงวิชาการ การคิดวิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจร่วมกัน และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง โดยวัตถุประสงค์การวิจัยในครั้งนี้เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคความขัดแย้งทางวิชาการ

2. ทบทวนวรรณกรรม

2.1 เทคนิคความขัดแย้งทางวิชาการ

ความขัดแย้งทางวิชาการ (academic controversy) เป็นเทคนิคการเรียนรู้ตามแนวคิดของแบบรวมพลัง (collaborative learning) ที่ส่งเสริมผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในความขัดแย้งทางปัญญอย่างมีโครงสร้าง โดยให้ผู้เรียนแสดงเหตุผลทั้งสองฝ่ายของประเด็นที่ขัดแย้งกัน เทคนิคนี้พัฒนาโดย David W. Johnson และ Roger T. Johnson โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมความเข้าใจที่ลึกซึ้งผ่านการอภิปราย การมองเห็นมุมมองของผู้อื่น และการสร้างฉันทามติร่วม แตกต่างจากการโต้เถียงที่มุ่งเน้นการเอาชนะฝ่ายตรงข้าม โดยเทคนิคนี้เน้นการพัฒนาทักษะคิดวิเคราะห์ การสนทนาอย่างเคารพ ซึ่งกันและกัน และการประสานความคิดเห็นที่ขัดแย้งกัน แนวคิดหลักของเทคนิคนี้ประกอบด้วยข้อถกเถียงอย่างมีโครงสร้าง ความขัดแย้งทางความคิด การมองจากมุมของผู้อื่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ และทฤษฎีข้อถกเถียงอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งอธิบายว่าความขัดแย้งทางปัญญาที่ได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ การแก้ปัญหาและแรงจูงใจไว้จัด การเรียนรู้ตามเทคนิคนี้มี 5 ขั้นตอนตามแนวคิดของ Johnson (2015) ซึ่งได้แก่ 1) การนำเสนอประเด็นปัญหาที่ขัดแย้ง 2) การระบุดูจุดยืนให้กับผู้เรียนในกลุ่มย่อย

3) การค้นคว้าและนำเสนอข้อมูลสนับสนุนจุดยืน 4) การสลับจุดยืนเพื่อฝึกการมองมุมกลับ และ 5) การสรุปร่วมกันและสะท้อนคิดเพื่อประมวลผลการเรียนรู้ เทคนิคนี้ช่วยพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ทักษะการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ส่งเสริมความเคารพต่อความคิดเห็นที่หลากหลาย และเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เทคนิคความขัดแย้งทางวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาทักษะการอ่านวรรณคดีอย่างมาก เนื่องจากวรรณคดีเป็นงานเขียนที่เปิดกว้างต่อการตีความและสะท้อนประเด็นที่หลากหลายทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม และมนุษยธรรม เทคนิคนี้ช่วยให้นักเรียนฝึกการคิดวิเคราะห์โดยการตั้งคำถามและโต้แย้งเชิงเหตุผลบนพื้นฐานของหลักฐานจากเนื้อหาในวรรณคดี นักเรียนจะได้ฝึก การตีความพฤติกรรมตัวละคร วิเคราะห์จุดยืนของผู้เขียน และสำรวจแนวคิดหลัก (theme) ของเรื่อง โดยการให้เหตุผลทั้งในมุมสนับสนุนและมุมโต้แย้งต่อประเด็นสำคัญ เช่น ความยุติธรรม ความรัก หรือหน้าที่ในสังคม นอกจากนี้ การสลับบทบาทในการถกเถียงยังส่งเสริมให้นักเรียนมี ทักษะในการมองเห็นจากมุมมองที่แตกต่าง และเกิดความเข้าใจในความหลากหลายของการตีความ ส่งผลให้การอ่านวรรณคดีไม่ใช่เพียงการอ่านเพื่อความเข้าใจเนื้อเรื่อง แต่เป็นการอ่านอย่างลึกซึ้งเพื่อวิเคราะห์และตีความในบริบทใหม่ ตลอดจนเห็นคุณค่าของวรรณคดี ที่สะท้อนชีวิต สังคม และจิตใจของมนุษย์ในมุมมองต่าง ๆ นับเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาความคิดเชิงวิพากษ์ และปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้วรรณคดี

2.2 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (critical reading ability) คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ประเมิน และตีความเนื้อหาที่ลึกซึ้งจากเรื่องที่อ่าน ความสามารถดังกล่าวครอบคลุมถึงการเข้าใจแนวคิดหลักและรายละเอียด การตีความความหมายโดยนัยและน้ำเสียงของผู้เขียน ตลอดจนการประเมินเหตุผล หลักฐาน และความน่าเชื่อถือของข้อความอย่างมีวิจารณญาณ ผู้อ่านจะได้รับการส่งเสริมให้รู้เท่าทันมุมมองหรืออคติของผู้เขียน พิจารณามุมมองทางเลือก และวิเคราะห์โครงสร้างของข้อโต้แย้งโดยแยกแยะระหว่างข้อเท็จจริงและความคิดเห็น อีกทั้งยังรวมถึงการสังเคราะห์ข้อมูลโดยเชื่อมโยงกับความรู้เดิม ข้อความอื่น หรือบริบทในโลกแห่งความจริง การพัฒนาความสามารถนี้ก่อให้เกิดประโยชน์มากมาย เช่น การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจโดยใช้หลักฐาน และการมีส่วนร่วมกับข้อความอย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมความเป็นอิสระทางปัญญา และทำให้ผู้อ่านสามารถประเมินข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ และเข้าใจมุมมองที่หลากหลายได้ดีขึ้น

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อนักศึกษาในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเอกภาษาไทย เนื่องจากเป็นทักษะพื้นฐานที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าใจภาษาและวรรณคดีไทยอย่างลึกซึ้ง รอบด้าน และเชื่อมโยงกับบริบททางสังคม วัฒนธรรม และคุณค่าทางจริยธรรมได้อย่างมีเหตุผล นักศึกษาจะสามารถตีความถ้อยคำ สำนวน กลวิธีการใช้ภาษาของผู้เขียน ตลอดจนวิเคราะห์แนวคิดหลักและเจตนารมณ์ของงานเขียนได้อย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการเรียน วิชาวรรณคดี การวิเคราะห์งานเขียน และการสอนภาษาไทยในอนาคต นอกจากนี้ การฝึกอ่านอย่างมีวิจารณญาณยังช่วยให้นักศึกษามีความสามารถในการแยกแยะข้อเท็จจริงและความคิดเห็น วิเคราะห์อคติหรือจุดยืนของผู้เขียน และพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นครูที่สามารถสอนนักเรียนให้รู้เท่าทันสื่อ เข้าใจภาษาในหลากหลายรูปแบบ และพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวัดและประเมินความสามารถในการอ่านอย่างมี วิจารณญาณตามแนวคิดของ Mather & McCarthy (2015) และ Cruz-Roa (2024) พิจารณาจากส่วนประกอบสำคัญ ซึ่งประกอบด้วยความสามารถในการตีความและวิเคราะห์สาระสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ความสามารถในการเชื่อมโยงข้อมูลและเสนอความคิดเชิงสร้างสรรค์ และความสามารถในการประเมินผลแนวคิดหรือสาระสำคัญตลอดจนคุณค่าจากเรื่องที่อ่าน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณแบบกึ่งทดลอง (quasi-experimental research design) โดยมีการเก็บข้อมูลก่อนและหลังการทดลองในชั้นเรียนการสอนวรรณคดีสำหรับครูภาษาไทยในระดับปริญญาตรี ซึ่งมีลักษณะงานวิจัยแบบ one group pre-test post-test intervention (Cohen et al., 2018) โดยมีการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังจากการทดลอง

3.1 ประชากรกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรกลุ่มเป้าหมาย (target population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเอกภาษาไทย ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการสอนวรรณคดีสำหรับครูภาษาไทย ณ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร จำนวน 57 คน ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) (Creswell & Guetterman, 2019)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคความขัดแย้งทางวิชาการ จำนวน 12 แผน และ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ รายละเอียดดังนี้

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคความขัดแย้งทางวิชาการ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคความขัดแย้งทางวิชาการ จำนวน 12 แผน แผนละ 1 คาบ คาบละ 120 นาที ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลจำนวน 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 คาบ รวมทั้งสิ้น 12 คาบ ซึ่งแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีขั้นตอนสำคัญ มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การนำเสนอประเด็นปัญหาที่ขัดแย้ง 2) การระบุดูยืนให้กับผู้เรียนในกลุ่มย่อย 3) การค้นคว้าและนำเสนอข้อมูลสนับสนุนจุดยืน 4) การสลับจุดยืนเพื่อฝึกการมองมุมกลับ และ 5) การสรุปร่วมกันและสะท้อนคิดเพื่อประมวลผลการเรียนรู้ หลังจากการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยได้นำไปเสนอต่อที่ต่อผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 3 คน เพื่อประเมินความถูกต้องและเหมาะสม ตลอดจนความสอดคล้องของผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร (learning outcomes) และจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล แล้วจึงนำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 1 แผน ไปทดลองใช้ (try out) กับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ณ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร จำนวน 21 คน ที่ไม่ใช่ประชากรกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ผลการทดลองใช้แผนการจัด การเรียนรู้พบว่า นักศึกษาบางคน ไม่สามารถตีความความหมายของศัพท์และสำนวนที่ปรากฏในวรรณคดีได้ นักศึกษาไม่สามารถอธิบายความเชื่อมโยงระหว่าง วัตถุประสงค์ในการระพันธ์กับสาระสำคัญ (theme) ที่ปรากฏในวรรณคดีได้ อีกทั้งนักศึกษาไม่สามารถทำกิจกรรมการเรียนรู้ ในใบงานได้เสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด คณะผู้วิจัยได้รับคำแนะนำจากที่ผู้ทรงคุณวุฒิแล้วจึงปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการ เรียนรู้โดยแก้ไขถ้อยคำที่เป็นคำสั่งของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ให้ชัดเจน แจกจ่ายเวลาการทำแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ ให้นักศึกษาทราบทุกครั้ง และลดจำนวนคำถามในใบงาน

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ค่าตอบที่ถูกต้องกำหนดให้ข้อละ 1 คะแนน รวม 30 คะแนน ผู้วิจัยสร้างแบบวัดความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณตามแนวคิดของ Mather & McCarthy (2015) และ Cruz-Roa (2024) ซึ่งประกอบด้วยความสามารถในการตีความและวิเคราะห์สาระสำคัญจาก เรื่องที่อ่าน ความสามารถในการเชื่อมโยงข้อมูลและเสนอความคิดเชิงสร้างสรรค์ และความสามารถในการประเมินผล แนวคิดหรือสาระสำคัญตลอดจนคุณค่าจากเรื่องที่อ่าน จากนั้นได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม โดย

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทยจำนวน 3 คน หลังจากนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขภาษาให้สอดคล้องและเหมาะสมกับนักศึกษาตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยนำแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไปทดลองใช้ (try out) กับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ที่ไม่ใช่ประชากรกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 21 คน ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกับที่ได้กล่าวในข้อ 2.1 ผลการทดลองพบว่า แบบวัดความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณมีค่าความตรงเชิงเนื้อหา ระหว่าง 0.81-1.00 ค่าความเชื่อมั่น (reliability) 0.76 ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.38-0.81 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 3.02-7.86

3.3 การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

3.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1.1 ผู้วิจัยได้รับอนุญาตจากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดในการเก็บข้อมูลการวิจัยโดยผู้วิจัยได้ทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลวิจัยเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัย วิธีการเก็บข้อมูลวิจัย และระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้รับอนุญาตจากนักศึกษาที่เป็นกลุ่มทดลองก่อนเริ่มทำการเก็บข้อมูล ทั้งนี้เพื่อเป็นไปตามข้อกำหนดของหลักจริยธรรมการวิจัย โดยผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลของนักศึกษาทุกคนเป็นความลับและได้กำหนดใช้ชื่อสถานศึกษาเป็นนามสมมุติแทนชื่อสถานศึกษาจริง (Robson & McCartan, 2016; Creswell & Guetterman, 2019)

3.3.1.2 ผู้วิจัยให้นักศึกษา จำนวน 57 คน ทำแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 30 ข้อ โดยใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 50 นาที

3.3.1.3 ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการสอนที่จัดทำขึ้น โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคความขัดแย้งทางวิชาการ โดยผู้วิจัยใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 12 แผน แผนละ 1 คาบ คาบละ 120 นาที รวมทั้งสิ้น 10 คาบ ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลวิจัย 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 คาบ

3.3.1.4 หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคความขัดแย้งทางวิชาการ ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบนักศึกษาที่เป็นกลุ่มทดลองอีกครั้งด้วยแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 30 ข้อ โดยใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 50 นาที จากนั้น ทั้งนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงอคติและความลำเอียงที่อาจเกิดขึ้นในงานวิจัย ผู้วิจัยได้สลับข้อคำถามและตัวเลือกของแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังจากการทดลอง (post-test)

3.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นโดยพิจารณาคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการทดลองของนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขเบื้องต้นของการใช้สถิติทดสอบโดยวิเคราะห์ค่าการแจกแจงความถี่ภายใต้พื้นที่โค้ง (frequency distribution) (Salkind, 2017) พบว่า ผลคะแนนดังกล่าวได้แจกแจงแบบปกติ (non-normal distribution) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้สถิติทดสอบแบบ parametric test โดยได้คำนวณค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ระหว่างก่อนและหลังการทดลองด้วยโปรแกรม SPSS โดยใช้สูตรคำนวณ t-test (Cohen et al., 2018)

4. ผลการวิจัย

การศึกษาผลของการใช้เทคนิคความขัดแย้งทางวิชาการที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคความขัดแย้งทางวิชาการ

การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคความขัดแย้งทางวิชาการมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1

ตาราง 1

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคความขัดแย้งทางวิชาการ

ความสามารถ ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	N	SD	Mean Rank	t	Sig.
คะแนนก่อนการทดลอง	57	9.67	25.02	9.71	0.01*
คะแนนหลังการทดลอง	57	8.04			

หมายเหตุ : * $P < 0.05$

5. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปและอภิปรายผลจากข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

จากผลการประเมินการใช้เทคนิคการโต้แย้งเชิงวิชาการที่มีต่อความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาภาษาไทยพบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคดังกล่าวมีค่าสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสะท้อนว่า เทคนิคนี้ส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มขนาดเล็ก ทำให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นและโต้แย้งอย่างเต็มที่ แตกต่างจากการอภิปรายในชั้นเรียนแบบกลุ่มใหญ่ที่มักจำกัดโอกาสของผู้เรียนบางคน การเรียนรู้ในลักษณะนี้สอดคล้องกับแนวคิดของนอร์ธ ฝันเชียร (2562) ที่เน้นการทำงานกลุ่มช่วยส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การฟัง และการบริหารจัดการภายในกลุ่มเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

การจัดการเรียนรู้วรรณคดีผ่านการโต้แย้งเชิงวิชาการยังเปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนได้แสดงออกในประเด็นที่หลากหลายแตกต่างจากแนวทางในตำรา ซึ่งมักกำหนดกรอบความคิดไว้ล่วงหน้า เทคนิคนี้จึงส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ โดยเฉพาะกับผู้เรียนที่ไม่กล้าแสดงออกในชั้นเรียนแบบดั้งเดิม ทำให้ได้มุมมองใหม่ต่อวรรณคดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ De Bono (2015) ที่เน้นการคิดนอกกรอบว่าเป็นจุดเริ่มต้นของความคิดสร้างสรรค์ และเพิ่มโอกาสในการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ ยิ่งไปกว่านั้น เทคนิคการโต้แย้งเชิงวิชาการยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงแก่นเรื่องและสาระสำคัญของวรรณคดีไปสู่ชีวิตจริง โดยใช้คำถามที่สะท้อนสถานการณ์รอบตัวผู้เรียนเป็นจุดเริ่มต้นของการอภิปรายและโต้แย้ง เมื่อนักศึกษาสรุปความคิดได้ ก็สามารถเชื่อมโยงกลับสู่เนื้อหาวรรณคดี และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นการฝึกทักษะการตีความ ที่สามารถนำไปใช้กับข้อมูลข่าวสารในชีวิตประจำวัน เพื่อการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ David A. Kolb ที่เสนอในทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning Theory - ELT) โดยระบุว่า การทบทวนสิ่งที่ลงมือทำจะช่วยให้เกิดความรู้ใหม่ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ หากไม่มีการตกผลึกประสบการณ์นั้น ก็อาจทำให้ไม่เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งหรือไม่สามารถนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพในบริบทอื่นได้

6. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

6.1 ควรเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลอง (experimental group) กับกลุ่มควบคุม (control group) เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย ทั้งนี้ เพราะการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบกึ่งทดลองที่ไม่มีการเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม ซึ่งอาจมีข้อจำกัดในการระบุว่าการเปลี่ยนแปลงของคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้นเกิดจากเทคนิคความขัดแย้งทางวิชาการโดยตรงหรือไม่ หากมีการเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคนี้ จะช่วยให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือและสามารถสรุปเชิงสาเหตุได้ชัดเจนมากขึ้น

6.2 แม้การวิจัยในครั้งนี้จะเน้นการพัฒนาความสามารถในการอ่านวรรณคดีอย่างมีวิจารณญาณ แต่ในบริบทของวรรณคดีไทย กวีนิพนธ์และวรรณกรรมร่วมสมัยก็จัดอยู่ในขอบเขตเดียวกันกับวรรณคดี โดยเฉพาะวรรณกรรมที่ได้รับ การยอมรับในหลักสูตรการเรียนการสอน กวีนิพนธ์และวรรณกรรมร่วมสมัยมักใช้ถ้อยคำและสำนวนภาษาที่สะท้อนสังคมปัจจุบัน และมีลักษณะร่วมสมัยมากกว่าวรรณคดีโบราณ ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ง่ายและเข้าใจความหมายโดยนัยได้ชัดเจนขึ้น การนำเทคนิคความขัดแย้งทางวิชาการไปใช้ในการเรียนรู้วรรณกรรมประเภทดังกล่าวจึงอาจช่วยส่งเสริม การคิดวิเคราะห์ การตีความ และการอภิปรายในเชิงวิพากษ์ได้ดีขึ้น อีกทั้งยังสามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนยุคใหม่ให้เกิดแรงจูงใจในการอ่านและวิเคราะห์วรรณศิลป์อย่างมีวิจารณญาณได้มากขึ้นด้วย

6.3 การวิจัยในครั้งนี้จำกัดอยู่เพียงนักศึกษาสาขาภาษาไทยระดับปริญญาตรี ซึ่งอาจไม่สามารถสรุปผลถึงผู้เรียนกลุ่มอื่นได้ ดังนั้น ควรนำเทคนิคความขัดแย้งทางวิชาการไปทดลองในระดับมัธยมศึกษา หรือในสาขาวิชาอื่น เช่น สังคมศึกษา หรือมนุษยศาสตร์ เพื่อดูว่ากระบวนการดังกล่าวสามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในกลุ่มผู้เรียนที่หลากหลายหรือไม่ ซึ่งจะช่วยขยายผลการใช้เทคนิคนี้ให้ครอบคลุมและเป็นประโยชน์ในวงกว้างมากขึ้น

7. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กัลยรัตน์ แสงแก้ว. (2565). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่องสุภาวดีสอนหญิง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบพิพาทเชิงสร้างสรรค์ร่วมกับเกมการศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทิตนา แซมณี. (2566). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นรรีซต์ ฝันเชียร. (2562). *วิธีในการจัดเรียงนักเรียนเพื่อทำงานกลุ่ม*. ทรูปลูกปัญญา. <https://www.truelookpanya.com/education/content/72362/-teaartedu-teaart-teamet->
- บุญเหลือ เทพสุพรรณ, หม่อมหลวง. (2543). *วิเคราะห์วรรณคดีไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: ศยาม.
- เบญจรัตน์ ใจบาน. (2562). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีพิพาทเชิงสร้างสรรค์ร่วมกับการใช้กรณีศึกษาที่มีต่อทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา ช่างขวัญยืน. (2560). *ปรีชาชีวิต: มุมมองภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พลลภ เพ็ชรไทย, นพวรรณ ฉิมรอยลาภ และศิริรัตน์ ศรีสอาด. (2566). *การพัฒนาความสามารถโต้แย้งโดยใช้กิจกรรมการโต้แย้งของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย*. *วารสาร มจร อุบลราชธานี*, 8(2), 935-950.
- พิชชากร บุรุษพัฒน์ และชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2562). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบพิพาทเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. *วารสารแห่งมหาวิทยาลัยนเรศวร*, 21(1), 127-141.

- ศรัณย์ศิริ คัมภีรานนท์. (2562). “บทความวิชาการ “AI เทคโนโลยีอนาคตของประเทศไทย”.” สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 9, 5.
- อิงอร สุพันธ์ุณี. (2565). วิเคราะห์เจาะลึกวรรณคดีไทยในแบบเรียนมัธยมศึกษา. อุบลราชธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
- Alvidrez, M., Villa, C. & Hampton, E. M. (2024). Using structured academic controversy for STEM education leadership programs. *Journal of College Science Teaching*, 53(2), 129–134.
- Baydar, A. (2021). Opinions of pre-service classroom teachers about academic controversy method. *Higher Education Studies*, 11(1), 55–65.
- Bruen, J., Crosbie, V., Kelly, N., Loftus, M., Maillot, A., McGillicuddy, Á., & Péchenart, J. (2016). Teaching controversial topics in the humanities and social sciences in Ireland: Using structured academic controversy to develop multi-perspectivity in the learner. *Journal of Social Science Education*, 15(3), 18–27.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2018). *Research Methods in Education*. (8th ed.). London: Routledge.
- Creswell, J. W., & Guetterman, T. C. (2019). *Educational Research: Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research*. (6th ed.). New York: Pearson Education.
- Cruz-Roa, R. (2024). Critical reading inside a cross-curricular approach. *HOW Journal*, 31(1), 107–122.
- De Bono, E. (2015). *Lateral Thinking: Creativity Step by Step*. New York: Harper & Row. <https://www.amazon.com/Lateral-Thinking-Creativity-Step-by-Step/dp/0060903252>
- Eggen, P. D., & Kauchak, D. P. (2016). *Educational Psychology: Windows on Classrooms*. 10th ed. Essex: Pearson Education.
- Jacobs, G. M. (2010). Academic Controversy: A cooperative way to debate. *Intercultural Education*, 21(3), 291–296.
- Johnson, D. W. (2015). *Constructive controversy: theory, research, practice*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2014). Cooperative learning in 21st century. *Anales de psicología*, 30 (3), 841–851.
- Johnson, D. W., Johnson, R.T., & Smith, K. A. (1998). *Active learning: Cooperation in the college classroom*. Edina, MN: Interaction Book Company.
- Mather, P., & McCarthy, R. (2015). *The art of critical reading* (4th ed.). McGraw-Hill Education.
- Santicola, C. F. (2015). Academic controversy in macroeconomics: An active and collaborative method to increase student learning. *American Journal of Business Education*, 8(3), 177–184.
- Saul McLeod. (2017). Kolb's Learning Styles and Experiential Learning Cycle. *SimplyPsychology*. Retrieved from <https://www.simplypsychology.org/learning-kolb.html>
- Viking, T., & Hylin, U. (2024). Ideas on how educators facilitate interprofessional learning through controversies. *International Journal of Lifelong Education*, 43(6), 651–663.
- Woolfolk, A. (2018). *Educational Psychology*. (14th ed.). Essex: Pearson Education.
- Zhang, Y., & Li, Z. (2022). The use of constructive controversy to improve students' understandings of and attitudes towards animal welfare in China. *Journal of Biological Education*, 57(5), 1048–1061.